

Nederlands jeugd instituut 2013

Tijdsbesteding van werkende ouders

Hoe werkende ouders hun tijd besteden en dit invullen in hun dagelijkse leven hangt samen met de mate van arbeidsparticipatie, de leeftijd van de kinderen in het gezin en of zij mantelzorg verlenen aan een ouder of kind.

Van eenverdiener naar tweeverdieners

Door de toename van arbeidsparticipatie van vrouwen is het aantal tweeverdieners in huishoudens met kinderen de laatste jaren sterk toegenomen. Het aantal tweeverdieners is met name hoog onder jongeren, hoogopgeleiden en autochtonen. Onder ouderen, laagopgeleiden en niet westerse-allochtonen is het aandeel eenverdieners verhoudingsgewijs groter.

Hoeveel uur betaald werk vrouwen met kinderen hebben, hangt samen met het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen. Op de website van het [Centraal Bureau voor de Statistiek](#) kunt u hierover meer informatie vinden. Ook de [Emancipatiemonitor](#), die door het Sociaal Cultureel Planbureau regelmatig wordt opgesteld, geeft hierover informatie.

Taakverdeling vaders en moeders

Het is bekend dat de taakverdeling tussen werkende ouders anders wordt na de komst van het eerste kind. Vrouwen gaan dan vaak minder werken (sommigen werkten al in deeltijd), terwijl mannen nauwelijks hun arbeidsduur aanpassen (Cloin en Souren 2011). Genderrollen en -voorkeuren spelen hierbij een rol: van vrouwen wordt nog altijd verwacht dat zij de zorg voor het huishouden en kinderen voor hun rekening nemen. Veel vrouwen geven ook aan het belangrijk te vinden zelf voor de kinderen te zorgen. Ook blijkt dat paren nauwelijks afspraken maken over de taakverdeling, ook niet op het moment dat er kinderen komen. Lees meer over de [combinatie van arbeid en zorg](#) in gezinnen.

Arbeidsparticipatie en -duur moeders

Onder moeders is het percentage werkende groot. Nederland staat tweede op de Europese ranglijst als het gaat om arbeidsdeelname van vrouwen. Bovendien zijn Nederlandse vrouwen ook hoger opgeleid dan gemiddeld in de EU. Van alle moeders (in de leeftijd van 15 tot 65 jaar) is ruim 70 procent aan het werk. Vooral onder hoogopgeleide moeders is er sprake van een hoge arbeidsparticipatie; 84 procent heeft een baan van 12 uur of meer per week. Zie ook het onderdeel [Cijfers](#) uit dit dossier.

Dat vrouwen minder gaan werken na de komst van kinderen geldt voor alle onderwijsniveaus. Wel neemt de gemiddelde arbeidsduur bij laagopgeleide en middelbaar opgeleide moeders meer af dan bij hoogopgeleide moeders.

Financiële kwetsbaarheid moeders

Hoewel in Nederland de arbeidsparticipatie van vrouwen vergeleken met andere landen relatief hoog is (Van den Brakel en Hartgers 2011) blijft deze nog achter bij die van mannen.

Daarnaast is vooral door het deeltijdwerken het aandeel onder werkende vrouwen dat zichzelf financieel kan bedruipen betrekkelijk laag.

Bijna 70 procent van de vrouwen vindt het belangrijk om in eigen levensonderhoud te voorzien, maar in 2010 was ongeveer de helft van de vrouwen daadwerkelijk economisch zelfstandig (CBS 2012). De helft van de vrouwen kan dus als financieel kwetsbaar worden beschouwd. Bij getrouwde of samenwonende vrouwen ligt het gezinsinkomen meestal, mede door het inkomen van de partner, boven de armoedegrens. Toch zijn deze vrouwen kwetsbaar bij een scheiding of overlijden van een partner. En is de economische zelfstandige positie geen garantie dat een moeder zichzelf én haar kinderen kan onderhouden wanneer haar partner wegvalt.

Tijdbestedingonderzoek (TBO)

Gezinnen met jonge kinderen besteden meer tijd aan werk en zorg voor kinderen, maar dit gaat ten koste van vrije tijd en vrijwilligerswerk. Dit blijkt uit het laatste [Tijdsbestedingsonderzoek \(TBO\)](#) dat het Sociaal Cultureel Plan Bureau en het CBS in 2005 hielden. Het TBO geeft informatie over de activiteiten die mensen verrichten en hoeveel tijd ze eraan besteden. Bijvoorbeeld: hebben mensen het drukker gekregen door de combinatie werk en zorg? Wat doen zij met hun vrije tijd? Dit onderzoek wordt elk vijf jaar onder de Nederlandse bevolking gehouden. In de periode van half maart 2011 tot half maart 2012 is hierover weer informatie verzameld. Medio 2013 verschijnen de eerste resultaten.

Tijdsbesteding ten opzichte van andere landen

Cloin (2011) beschrijft de tijdsbesteding in Nederland en heeft deze vergeleken met die in vijftien andere Europese landen. Een aantal bevindingen:

- Nederlanders besteden relatief veel tijd aan reizen en hebben wat meer vrije tijd dan gemiddeld in de onderzochte landen. Ook mantelzorg en vrijwilligerswerk vallen onder vrije tijd.
- Nederlanders hebben gemiddeld over een doordeweekse dag en een weekenddag 5,24 uur per dag vrije tijd.
- Betaald werken en het huishouden kosten van de verplichtingen het meeste tijd.
- Nederlanders besteden ongeveer 6 uur per dag aan studie- of zorgtaken.
- Tussen 18.00 en 20.00 uur 's avonds zijn verhoudingsgewijs veel Nederlandse ouders bezig met het zorgen voor hun kinderen.
- Per saldo besteden Nederlanders op een dag minder lang dan gemiddeld tijd aan verplichtingen. Hieronder vallen onderwijs, betaald werk, huishouden en kinderczorg.

Mantelzorg

Het thema mantelzorg staat hoog op de agenda van werkende. Ruim een kwart van de werkende ouders geeft naast zijn of haar werk mantelzorg aan ouders of kinderen. Dit blijkt uit een onderzoek uitgevoerd door de FNV, de [Sociale Thermometer Kinderopvang en Mantelzorg](#) . Ongeveer 70 procent van de ruim 2,6 miljoen mantelzorgers in Nederland combineert deze zorg met een betaalde baan. Mantelzorgers met een betaalde baan hebben te maken met een dubbele belasting, doordat zij zowel werken als zorgen. De meeste mantelzorgers zijn echter wel actief op de arbeidsmarkt.

Mensen zonder kinderen blijken even vaak mantelzorg te verlenen als ouders met één kind onder de 12 jaar. Van hen is een op de tien mantelzorgers. Hoe meer jonge kinderen er in een gezin zijn, hoe minder vaak mantelzorg wordt verleend. Onder ouders met oudere thuiswonende kinderen (12 jaar en ouder) is het aandeel mantelzorgers het hoogst: 15 procent. In het artikel [Mantelzorgers op de arbeidsmarkt](#) van De Vries en Van der Mooren uit 2010 staat hoe de arbeidsparticipatie van mannen en vrouwen zich verhoudt tot de verleende mantelzorg. Om te voorkomen dat werknemers die mantelzorg verlenen overbelast raken, is het project Werk & Mantelzorg opgezet om de combinatie van werk en mantelzorg gemakkelijker te maken. Meer informatie hierover en over de combinatie tussen mantelzorg en werk vindt u op de website van de [Rijksoverheid](#).

Bronnen

- Bierings, H. en M. Souren (2011), [Minder werken na geboorte kind](#) , in: 'Sociaal economische trends', 3^e kwartaal 2011. Den Haag, CBS.
- Centraal Bureau voor de Statistiek, [Werkende moeders](#).
- Centraal Bureau voor de Statistiek, (2012).
- Cloin, M., C. Kamphuis, M. Schols, A. Tiessen-Raaphorst en D. Verbeek (2011), 'Tijdsbesteding in Nederland vergeleken met die in vijftien andere Europese landen'. Den Haag, SCP.
- FNV (2012), De [Sociale Thermometer Kinderopvang en Mantelzorg](#) .
- Hupkens, C. (2012), 'Meeste werknemers tevreden met het aantal werkuren', in: 'Sociaal-economische trends', 1^e kwartaal 2012. Den Haag, CBS.
- Ministerie van SZW, 'Persbericht uitwerking van de Beleidsverkenning modernisering regelingen voor verlof en arbeidstijden', 9 oktober 2009.
- Mooren, van der F. en R. de Vries (2011), 'Werken(de) moeders'. Den Haag, CBS.
- Ooms, I., J.J. Jonker en A. van der Torre (2009), 'Werken en weldoen: Kiezen voor betaalde en onbetaalde arbeid'. Den Haag, SCP.
- Pool, M. en N. Lucassen (2004), 'De Glazen Tussenwand: Waar ouders tegenaan lopen bij de verdeling van arbeid, zorg en huishouden'. Den Haag, Nederlandse Gezinsraad.
- Van den Brakel en Hartgers (2011).
- Vries, J. de en F. van der Mooren (2010), [Mantelzorgers op de arbeidsmarkt](#) , in: 'Sociaaleconomische trends', 3e kwartaal 2010. Den Haag, CBS.